



Muistio

6.6.2023

Click or tap here to
enter text.

Fosforiasetuksen lantapoikkeus

Fosforin käyttöä säännellään Suomessa kasvin, maan viljavuuden ja satotason perusteella. Tästä poikkeuksena on käytännön syiden ohjaamana ollut käytössä karjanlantapoikkeus 1990-luvulta lähtien. Poikkeus on ollut kasvien tarpeiden ja lantalogistiikan pohjalta syntynyt sovitteluratkaisu.

Luonnonvarakeskuksen tutkijat totesivat fosforiasetuksen valmistelun yhteydessä, että karjanlantapoikkeuksen riskit ovat verrattain vähäiset nurmirehuruokintaan perustuvassa lypsy- ja nautakarjataloudessa. Tämä johtuu pääosin siitä, että nurmen korjuun yhteydessä sadon mukana pellostä poistuu enemmän fosforia kuin esimerkiksi viljojen sadoissa. Toinen merkittävä syy on, että naudannassa on vähemmän fosforia kuin sian ja siipikarjan lannassa. Nurmenviljelyalueille ei peltoihin tyypillisesti tutkijoiden mukaan kerääntynyt ylimääräistä fosforia.

Sikojen ja siipikarjan ruokinta perustuu pääasiassa viljaan. Viljan sadon mukana poistuu vähemmän fosforia pellostä kuin nurmen mukana. Pelkästään viljakasveja viljeltäessä on nähty riskinä, että karjanlantapoikkeus voi kertyä fosforia peltoon. Edellä mainittujen eläinten kasvatusta on verrattain keskittynyt ja painottuu Lounais-Suomeen ja Pohjamaan alueille. Näillä alueilla on myös merkittävä osa Suomen pelloista.

Voimassaolevassa fosforin käyttöä rajoittavassa valtioneuvoston asetuksessa on säädetty kahden vuoden siirtymäajasta karjanlantapoikkeukselle. Päätös karjanlantapoikkeuksen poistumisesta perustui vahvaan poliittiseen ohjaukseen.

Nitraattiasetuksen yhteydessä Suomessa koko maa määriteltiin nitraattiherkäksi alueeksi. Se tarkoittaa sitä, että koko Suomen alueella noudatetaan nitraattidirektiivistä johdettuja sääntöjä. Suomessa ei ole tästä johtuen erilaistettu maatalouden ympäristölainsäädäntöä ravinteiden käytön osalta alueittain, pois lukien hyvin rajalliset pohjavesialueet. Maatalouden ympäristönsuojelusäädännössä rajataan kuitenkin esimerkiksi lannoittamista vesistöjen lähellä ja pohjavesialueilla ja esimerkiksi fosforiasetuksen lantapoikkeusta ei saa käyttää 25 metriä lähempänä vesistöä.

On olemassa erilaisia määritelmiä herkille vesistöalueille kuten HELCOM hot spot-alueet sekä pintavesien ekologiseen tilaan perustuvia tila-arvioita. Näihin perustuvan sääntelyn vieminen viljelylohkotasolla ei ole kuitenkaan aivan yksinkertaista. On otettava huomioon, että monimutkainen sääntely tarkoittaa myös monimutkaista hallintointia ja valvontaa. Lantapoikkeuksen eriyttäminen alueittain ei ole edellä mainituista syistä suoraviivaisesti toteutettavissa ja harkinnassa tulisi ottaa huomioon lannan ravinnesisältö ja millaisia kasveja viljellään. Näistä syistä tasapuolisen kohtelun ja lainsäädännön yksinkertaisuuden takia hyvin tarkkaa kohdentamista ei ole tähän mennessä harkittu.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Neuvotteleva virkamies

Titta Berlin

Liitteet Napsauta tähän hiirellä ja kirjoita liitteiden nimet kukin omalle rivilleen. Rivinvaihto enterillä.

Jakelu

Tiedoksi